

ICT PRAVNA STEČEVINA EUROPSKE UNIJE

ZAKONODAVNE PROCEDURE,
PRAVNI INSTRUMENTI I RELEVANTNA STEČEVINA

Zašto je EU zakonodavstvo važno za mene?

Pristupanje novih zemalja Članica Europskoj uniji i jedinstvenom tržištu EU od njih zahtijeva da svoje metode upravljanja i proizvodnje usklade sa „pravnom stečevinom EU“ i pravilima jedinstvenog tržišta. U skladu sa time, od velike je važnosti podići razinu svjesnosti organizacija u svezi sa tim pitanjem i pomoći kompanijama da razumiju zakonodavne procese EU, te koji učinak ti instrumenti mogu imati na njihovo poslovanje.

Priprema Stečevine i njena provedba nisu samo važni za vladu i upravu, nego i za poslovanje, regionalna i lokalna tijela, kao i za organizacije koje predstavljaju Industrij.

Ova brošura i ostale aktivnosti ICTtrain projekta koji je financirala Europska komisija (www.icttrain.eu) pomoći će Članicama Udruga, organizacija koje predstavljaju Industrij, da prihvate izazove vezane za pristupanje EU, i to osobito zbog promjena koje će doći na razini kompanija kao rezultat potrebe da se prilagode Stečevini Zajednice.

Što je Pravna stečevina?

Stečevina se konstantno razvija i uključuje:

- sadržaj, načela i političke ciljeve sporazuma na kojima je osnovana Unija;
- zakonodavstvo i odluke usvojene na temelju sporazuma i sudske prakse Ministarstva pravosuđa;
- ostali zakoni, pravno obvezujući ili ne, usvojeni unutar okvira Unije, kao što su; međuinstitucionalni sporazumi, odluke, izjave, preporuke, smjernice;
- zajedničke akcije, zajednička stajališta, deklaracije, zaključci i ostali zakoni unutar okvira zajedničke vanjske i sigurnosne politike;
- zajedničke akcije, zajednička stajališta, potpisane konvencije, odluke, izjave i ostali zakoni dogovoreni unutar okvira pravosuđa i unutarnjih poslova;
- međunarodni sporazumi koji su zaključile zajednice, zajednice u suradnji sa njihovim zemljama članicama, Unijom, kao i oni koje su zaključile zemlje članice između sebe i to u skladu sa aktivnostima unije.

Kako bi postale Članice, zemlje moraju prihvatiti Stečevinu Unije. U svim područjima Stečevine, zemlje kandidati moraju uskladiti svoje institucije, upravljačke kapacitete i administrativne i pravne sustave sa EU normama, i to na nacionalnoj i regionalnoj razini. Na taj način će učinkovito moći implementirati Stečevinu nakon ulaska u EU, a tamo gdje je potrebno, uvesti je na učinkovit način i prije pristupanja EU. Općenito gledajući ovo zahtijeva dobro funkcioniranje i stabilnu javnu upravu koja je građena na efikasnoj i nepristranoj javnoj službi i nezavisnom i efikasnom pravnom sustavu.

Što su zakonodavne procedure Europske unije?

Europske zakone donose EU institucije putem niza procedura. U skoro svim slučajevima Europska komisija (izvršno tijelo) ima monopol na zakonodavnu inicijativu. U takvoj situaciji, Komisija šalje zakon Vijeću Europske unije i Europskom parlamentu na izmjenu i usvajanje. Prijašnje tijelo se sastojalo od nacionalnih ministara u vladi, a sadašnje od direktno izabranih političara.

GLAVNE ZAKONODAVNE PROCEDURE

Trenutno se koriste tri glavne procedure za donošenje odluka;

To su postupak suodlučivanja, pristanak i konzultacija.

1. Postupak suodlučivanja

Postupak suodlučivanja je glavna zakonodavna procedura po kojoj se usvajaju sve Direktive i Uredbe. Vijeće Europske unije i Europskog parlamenta zajednički usvajaju zakonodavstvo na temelju prijedloga Europske Komisije. I Parlament i Vijeće, koji kasnije imaju ulogu kvalificirane većine, se moraju složiti oko istoga teksta prije nego što prijedlog bude usvojen. Unutar tri mjeseca od usvajanja od strane Vijeća, Parlament mora usvojiti predloženi zakon ako isti ne bude odbijen ili za njega nisu predložene izmjene, usvojene apsolutnom većinom.

2. Postupak pristanka

Pod ovom procedurom Vijeće može usvojiti zakon na temelju prijedloga od strane Europske komisije nakon što je dobilo pristanak Parlamenta. Parlament ima pravnu moć prihvatanja ili odbijanja bilo kojeg prijedloga, no ne postoje nikakvi pravni mehanizmi za predlaganje izmjena. Parlament je uspostavio Vijeće za savjetovanje i proceduru za slanje privremenih izvješća u kojima može iskazati svoju zabrinutost Vijeću i zaprijetiti da će povući svoju suglasnost ukoliko se ne riješe pitanja oko kojih su iskazali svoju zabrinutost. Procedura se koristi za pitanja koja su vezana za članstvo u Uniji.

3. Postupak konzultacija

Postupak konzultacija je više zakonodavni postupak nego način provođenja konzultacija. U tom postupku Vijeće ima jednoglasnu ulogu ili ulogu kvalificirane većine ovisno o području politike o kojemu se radi i može usvojiti zakon na temelju prijedloga Europske komisije nakon konzultacija sa Europskim parlamentom. Dok se s jedne strane Vijeće mora konzultirati sa Parlamentom vezano za zakonodavne prijedloge, s druge strane nije vezano za poziciju Parlamenta. Konzultacija se i dalje koristi za zakonodavstvo kada je ono vezano za usklađivanje indirektnog oporezivanja koje ima utjecaj na uspostavu i funkcioniranje unutarnjeg tržišta; usklađivanje zakona koji se direktno tiču uspostave i funkcioniranje zajedničkog tržišta; ciljeve Unije koji su vezani za zajedničko tržište, a kojima nedostaje jasni pravni temelj u sporazumima; pravo konkurencije, itd.

Pravni instrumenti koji utječu na poslovanje kompanija

Europski parlament, Komisija i Vijeće ministara su sporazumima ovlašteni da pravno reguliraju sva pitanja koja su u nadležnosti EU. Sekundarno zakonodavstvo je zakon koje je izradilo izvršno tijelo i to putem ovlasti koje su mu dane primarnim zakonodavstvom kako bi implementirali i upravljali zahtjevima primarnog zakonodavstva. Primjeri sekundarnog zakonodavstva su Uredbe, Direktive, Odluke, Preporuke i Mišljenja. Sekundarno zakonodavstvo također uključuje međuinstitucionalne sporazume koji su potpisani između institucija Europske unije, a koji pojašnjavaju njihovu moć, posebno u pitanjima proračuna.

Klasifikacija zakona varira između prvog, drugog i trećeg stupa. U slučaju prvog stupa, sekundarno zakonodavstvo je klasificirano na temelju toga gdje je upućeno i kako će se implementirati. Uredbe i Direktive svakoga obvezuju, dok Odluke utječu samo na stranke na koje se odnose (to mogu biti pojedinci, korporacije, ili zemlje Članice). Uredbe imaju direktan učinak, tj. One su obvezujuće i dio su nacionalnog zakona, dok Direktive zahtijevaju implementaciju nacionalnog zakonodavstva kako bi bile učinkovite. No međutim, Države koje ne uspiju ili odbiju implementirati Direktive kao dio nacionalnog zakona mogu biti kažnjene od strane Suda EZ-a.

Direktive i Uredbe se mogu sastojati od mješavine klauzula maksimalnog usklađenja i minimalnog usklađenja i mogu se provesti unutar države domaćina ili države izvršenja. Svo EU zakonodavstvo se mora temeljiti na posebnim člancima iz sporazuma koji se navode kao „pravni temelj“ zakonodavstva.

EU zakon pokriva širi spektar koji se može usporediti sa pravnim sustavima zemalja Članica. Odredbe sporazuma i EU Uredbe horizontalno imaju „direktan utjecaj“. To znači da se građani mogu jedni na druge osloniti s obzirom na prava koja su im dana (i davanja koja su za njih stvorena). Na primjer, hostesa u zračnoj kompaniji može tužiti svog poslodavca za seksualnu diskriminaciju. Drugi pravni instrument EU „direktiva“ ima direktan učinak, ali samo „vertikalno“. Građani ne mogu tužiti jedni druge na temelju EU Direktive jer se one tiču zemalja Članica. Direktive dozvoljavaju da zemlja Članica može odabrati i to na način da prevedu (ili prenesu) Direktivu u nacionalni zakon – to se obično radi donošenjem jednog ili više pravnih akata. Kada se to jednom dogodi, građani se mogu osloniti na zakon koji je implementiran. Oni mogu samo tužiti vladu „vertikalno“ zbog toga što nije uspjela ispravno implementirati Direktivu. Primjer takve Direktive je Direktiva o odgovornosti za proizvode, koja čini kompanije odgovornima za opasne i neispravne proizvode koji mogu naštetiti potrošačima.

„Sekundarno zakonodavstvo“ se može definirati kao ukupan broj pravnih instrumenata koje su usvojile Europske institucije u skladu sa odredbama Sporazuma. Sekundarno zakonodavstvo se sastoji od obvezujućih pravnih instrumenata (Uredbi, Direktiva i Odluka) i neobvezujućih pravnih instrumenata (Rezolucija, Mišljenja) koji se nalaze u Sporazumu Europske komisije zajedno sa cijelom serijom ostalih instrumenata, kao što su; interne uredbe institucija i akcijski programi zajednice.

OBVEZUJUĆI PRAVNI INSTRUMENTI

Uredba (Regulation)

Usvojena od strane Vijeća i Europskog parlamenta ili samo od strane Komisije, Uredbe su opća mjera koja je obvezujuća u svim svojim dijelovima. Za razliku od Direktive koja se odnosi na zemlje Članice i Odluke koje su za posebne primatelje, Uredbe se odnose na sve.

Uredba se može direktno primijeniti, što znači da stvara zakon koji odmah stupa na snagu u svim zemljama Članicama na isti način kao nacionalni instrument bez daljnje akcije od strane nacionalnih tijela vlasti.

Direktiva (Directive)

Usvojena od strane Vijeća i Europskog parlamenta ili samo od strane Komisije, Direktiva se odnosi na zemlje Članice. Njena glavna uloga je uskladiti nacionalno zakonodavstvo.

Direktiva je obvezujuća za zemlju Članicu kao nešto što se mora postići, ali im daje izbor forme i metode koju će usvojiti kako bi postigli ciljeve Zajednice unutar okvira njihovog internog pravnog poretka.

Ako se Direktiva nije prenijela u nacionalno zakonodavstvo zemlje Članice, ako je nepotpuno implementirana ili ako postoji kašnjenje pri njenoj implementaciji, građani sa mogu direktno pozvati na Direktivu u pitanju i to pred nacionalnim sudovima.

Odluka (Decision)

Usvojena ili od strane Vijeća ili od strane Vijeća i Europskog parlamenta ili od strane Komisije, Odluka je instrument kojim institucije unutar Zajednice reguliraju posebna pitanja. Institucije Odlukom mogu zahtijevati od zemalja Članica ili građana Unije poduzimanje ili suzdržavanje od poduzimanja pojedinih akcija, ili ima dati prava ili nametati obveze.

Odluka je:

Pojedinačna mjera i osobe na koje se odnosi moraju se pojedinačno navesti, te je na taj način možemo razlikovati od Uredbe koja je kompletno obvezujuća.

NEOBVEZUJUĆI PRAVNI INSTRUMENTI

Preporuka (Recommendation)

Preporuka dozvoljava institucijama da stvore svoja osobna gledišta i daju prijedlog za niz akcija bez nametanja bilo kakve pravne obveze osobama na koje se odnosi (zemlje Članice, ostale institucije, ili u određenim slučajevima građani Unije).

Mišljenje (Opinion)

Mišljenje je instrument koji dozvoljava institucijama zauzimanje stajališta na neobvezujuć način, drugim riječima bez nametanja bilo kakve pravne obveze osobama na koje se donosi. Cilj je da institucija o kojoj se radi sama donese mišljenje.

PRELEX – BAZA PODATAKA O MEĐUINSTITUCIONALNIM PROCEDURAMA

Prelex, baza podataka o međuinstitucionalnim procedurama koje slijede glavne korake prilikom procesa donošenja odluka između Komisije i ostalih institucija:

- » faze postupka;
- » odluke institucija;
- » imena osoba;
- » odgovorne službe;
- » reference dokumenata ... itd,

I nadziranje rada različitih uključenih institucija (Europskog parlamenta, Vijeća, ESC-a, Odbora regija, Europske centralne banke, Suda pravde, itd.).

Prelex slijedi sve prijedloge Komisije (pravne i proračunske dosjee, zaključivanje međunarodnih sporazuma) i komunikaciju od njihove predaje do Vijeća ili Europskog parlamenta.

Veze (linkovi) omogućavaju korisnicima da direktno pristupe dostupnim tekstovima u elektronskom obliku (COM dokumentima, Službenom vjesniku, Biltenu Europske unije, dokumentima Europskog parlamenta, objavama za tisak, itd.) <http://ec.europa.eu/prelex/apcnet.cfm>

PROČIŠĆENA/KONSOLIDIRANA VERZIJA ZAKONODAVSTVA

Konsolidacija se sastoji od umetanja u jedinstveni tekst bez službene autentičnosti, temeljni instrument (sporazum ili dio zakonodavstva zajednice) i izmjena i ispravaka koje su naknadno na tome tekstu učinjene. Konsolidirana verzija sporazuma o uspostavi Europske zajednice dostupna je na EUR-Lex-u.

Svo sekundarno zakonodavstvo koje je na snazi je konsolidirano i može se pronaći na EUR-Lex-u. Svrha tih tekstova je da ih se može koristiti samo za dokumentarne potrebe, a institucije ne prihvaćaju nikakvu odgovornost za njihov sadržaj.

Na temelju konsolidiranih tekstova, Komisija može poduzeti zakonodavnu konsolidaciju ili preinačenje. Zakonodavna konsolidacija se sastoji od dobivanja konsolidiranog teksta sa određenim brojem preinačenja, koja su usvojena putem zakonodavne procedure. Novi se tekst tada objavljuje u Službenom vjesniku kao zakonodavni instrument i postaje autentičan.

Komisija može pokrenuti inicijativu preinačavanja teksta tamo gdje smatra da je to potrebno, te detaljno pregledati zakonodavni dio u određenom području. U tom slučaju pokreće se nova zakonodavna procedura.

EUR-LEX – DIREKTORIJ EU ZAKONODAVSTVA KOJE JE NA SNAZI

EUR-Lex omogućava direktan slobodan pristup zakonu Europske unije. Na web stranici EUR-Lex-a, posjetitelj može konzultirati Službeni vjesnik Europske unije, kao i vidjeti sporazume, zakonodavstvo, sudsku praksu i zakonodavne prijedloge. <http://eur-lex.europa.eu/en/legis/20080901/index.htm>

Zakonodavstvo EU je podijeljeno u nekoliko područja. Kompanije, Članice Udruga korisnica koje rade u području ICT –a moraju ispuniti zahtjeve različitih legislativa, kao što su; okoliš, sigurnost, i Direktive/Uredbe za njih vezani, itd.

ICT STEČEVINA EUROPSKE UNIJE

ICT zakonodavstvo nalazi se unutar poglavlja industrijske politike i internog tržišta (broj 13) pravne stečevine: 13.20.60 Informatička tehnologija, telekomunikacije i obrada podataka. <http://eur-lex.europa.eu/en/legis/20081001/chap132060.htm>

ICT zakonodavstvo EU koje je na snazi sadrži sve vrste pravnih instrumenata (obvezujućih i neobvezujućih), a koji trenutno utječu na metode upravljanja i proizvodnje kompanija koje žele poslovati u EU. S obzirom da je popis ICT Stečevine predug da bi se uključio u ovu brošuru, prenesen je i kontinuirano ažuriran na ICTtrain web stranici: www.icttrain.eu. Pravna stečevina se može pronaći na EUR-Lex-u.

ŠTO JE BROJ DOKUMENTA I NA ŠTO SE ODNOSI?

Broj dokumenta koji je prikazan masno otisnuto je ime zakona, koji se sastoji od kombinacije brojki i slova, od kojih svako ima posebno značenje. Brojem dokumenta se može prepoznati svaki zakon u Direktoriju.

Dolje navedeni primjer je najjednostavniji i najčešće korišten oblik, koji koristi 10 pozicija. Broj dokumenta može imati i do 18 znamenki, no čitatelji rijetko trebaju precizno znanje vezano za način na koji su brojke napravljene.

PRIMJER BROJA DOKUMENTA: 3 1977 L 0311

3	Dokumentarni sektor sustava	(sektor 3 = sekundarno zakonodavstvo)
1977	Godina usvajanja ili objave zakona	(1977)
L	Pravni oblik	(L = direktiva)
0311	Serijski ili drugi id broj pravnog akta	(Uredba br. 0311 godine na koju se odnosi)

Prva brojka (br 3 u primjeru) označava sektor u sustavu pod kojim je označen zakon.

U primjeru gore prikazanom, zakon označava dio sekundarnog zakonodavstva zajednice (sektor 3).

Slovo koje je uvijek na šestom mjestu (slovo L u primjeru) označava pravni oblik zakona (npr. R za regulation/uredbu, D za decision/odluku, L za directive/direktivu, itd).

Naslov

Nakon broja dokumenta slijedi puni naslov pravnog akta.

Referenca na izdavanje

Nakon naslova zakona slijedi referenca na izdavanje iz Službenog vjesnika Europske unije.

Referenca se sastoji od:

- » broj Službenog vjesnika, prije kojeg se nalazi (u slučaju nakon instrumenata-1967) slovo 'L' ili 'C' koji pokazuju seriju Službenog vjesnika,
- » datum izdavanja,
- » broj stranice.

PRIMJER OJ L 105, 28.04.1977 P. I:

OJ	Službeni vjesnik Europske unije - Official Journal of the European Union
L 105	L serija, Br.105
28.04.1977	Datum izdavanja
p. I	OJ stranica (stranica na kojoj počinje tekst zakona)

Izvor informacija:
<http://en.wikipedia.org/>
<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>
<http://ec.europa.eu/prelex/apcnet.cfm>

ICT) TRAIN

ICTtrain partneri

